

DÖDAHAVSRULLARNA

Ljusets barn.

För några år sedan gick jag omkring i Oumran, där en gång "Ljusets barn" höll till. Ökenlandskapet och de varierande bergsformationerna avlöste varandra under den brännande solen, där jag samtidigt kunde ana esseernas liv och leverne.

Man kan fråga sig om det möjligen var ett mer mänskligare klimat under det första århundradet f.v.t. eller om betingelserna var likvärdiga. I vilket fall som helst är det här en plats för en judisk utbrytargrupp, som konsekvent och i viss mån slaviskt kom att följa de judiska levnadsreglerna nedskrivna i den samlade judiska lagen - *halakha*.

De mytiska bilderna av Qumransekten har alltid funnits i mitt minne. Nu när ett konkret textmaterial har kommit i dagen är det av stor fascination och spänning som jag som läsare närmar mig det material som legat i närliggande grottor under årtusenden.

Undersökningar kring Oumranområdet blev intensiva efter att materialet blev tillgängligt för forskarvärlden efter 1993. Då publicerade *Israel Antiquities Authority* hela Oumranmaterialet på mikrofiche.

Samtidigt skall vi påminnas om att det är drygt 70 år sedan som de första grottorna upptäcktes i Oumran vid Döda havets nordvästra strand. Mellan 1947 och 1956 hittade beduiner textfragment i 11 olika grottor.

Fragmenten är ca 15000 stycken, vilket betyder ett ansevärt material. Det mest omfattande materialet fanns i grottorna 1 och 4, och delar av det har publicerats år 1955 och 1968. De efterföljande studierna har nu sammanfattats bl.a. i boken *Dödahavsrullarna* med Mikael Winninge, som redaktör. Boken har fått följande avdelningar:

- I**   **Regeltexter och Halakha**
- II**   **Liturgiska texter och kalender**
- III**   **Poetiska texter**
- IV**   **Bibelparafrafer**
- V**   **Bibelutläggningar**
- VI**   **Vishetstexter**
- VII**   **Antika källor om esseerna**

Regeltexter.

I de s.k. regeltexterna ingår olika skrifter som Damaskusskriften, Gemenskapsregeln, Menighetsregeln, Krigsrullen, Renlighetslagar, samt ett avsnitt under rubriken - Utläggningar av lagen.

För att nu nämna något från de olika avsnitten kan påpekas att här omnämns ett antal regler för att leva tillsammans i organisation - *Jachad*. Det finns nära redogörelser för liv tillsammans och det finns föreskrifter för mer avlägsna förbindelser. Dessa regler präglas ofta av att man anses leva i en yttersta tid och att de som lever här - är utvalda, och därmed gudomligt predestinerade.

Reglerna för "menigheten" är stränga, konsekventa och helt förankrade i den gudomliga lagen. Guds vilja skall råda här och nu. Orenhet straffas med avskiljning. Man lever i "sluttiden" och den gudomliga renheten skall alltid äga prioritet. I den heliga, innersta kretsen, utesluts halta, döva och blinda - ingen sjuklig åkomma får förekomma.

I Krigsrullen beskrivs bl.a. en slutstrid mot *kitteerna* dvs. greker och romare. På stridsskölden står namnen på Israels tolv stammar med anförare. Det kan nämnas, att "ingen som är oren efter sädesavgång den dag han skall strida får delta, ty de heliga änglarna är med dem i hären."

Själva Renlighetslagarna är många och innefattar bl.a. förhållningssätt vid menstruation, förlossning, samlag. Utläggningar av lagen finns sammanfattat i *MMT = Miqsat Ma'ase ha-Torah*.

Liturgiska texter.

I den andra stor avdelning förekommer Liturgiska texter och texter till den heliga kalendern. Här finns variationer av den aronitiska välsignelsen, Sabbatsoffersånger, vilka varierar det heliga 7-talet i korta och långa partier.

Poetiska texter.

I det längre avsnittet - Poetiska texter - finns en rad uppsättningar av tacksamhetstexter eller psalmer om man så vill. Ett rikt material som väl påminner om Psaltarens alla känslo- och glädjeuttryck. Dessa från Grotta 11.

Bibelparafrafer och utläggningar.

Vad gäller Bibelparafrafer finns i första hand olika variationer av Genesis-

apokryfen med kända motiv och personer från 1 Mosebok. När det gäller utläggningar av olika texter kan förekomma två metoder under namnen *peshar* och *pishro*. *Peshar*, från Daniels bok, betyder en bokstavlig läsning, under det att *pishro* i viss mån är ett tolkningsalternativ.

Texter om vishet.

I det sjätte kapitlet med Vishetstexter är det en samling som påminner om Bibelns Ordspråksboken, Predikaren och Jobs bok. Här förenas etik och eskatologi.

Antika källor.

Avslutningsvis presenteras förekomsten av esseerna i Qumran från olika antika källor. Här upptäcker läsaren antika författare som Filon från Alexandria, Josefus från Jerusalem och den romerske Plinius den äldre. I detta sammanhang ses grupperingar inom judendomen som filosofer dvs. fariséer, saddukéer och esseer. Här görs också jämförelser med stoiker och pythagoreer och andra.

Detta är en viktig bok i bibelkunskap. För första gången finns det nu en samlad översättning av Dödahavsrollarna på svenska. Texterna har förvarats i urnor, i grottor i 2000 år. Totalt är det nu 800 handskrifter.

Boken avslutas med genomgång av textutgåvor och referenssystem.

Hans-Evert Renérius

Bok: DÖDAHAVSRULLARNA. Biblakademiförlaget 2017, s 442.